

Prijs- en kwaliteitsslag in de golfpolder?

Volledig onderhouden golfbanen

Aannemers	18 holes of meer	minder dan 18 holes
-----------	------------------	---------------------

AHA de Man	7	9
Berkelmans Greenkeeping	-	2
Dijk Hoveniers	2	3
Mourik Golf & Groen B.V.	13	6
Grastotaal Beheer	1	-
Grontmij	3	-
Heijmans Sport en Groen	14	4
Van Kessel	-	1
Oosthoek	1	3
Oranjewoud	1	-
De Ridder	2	10
Vos Ruinerwold	2	4
Hollandse Greenkeeping Maatschappij	PM	PM
Totaal	46	40

Weergave aantallen golfbanen die per oktober 2010 in volledig onderhoud zijn bij verschillende aannemers. Daarnaast verrichten aannemers ook op verschillende golfbanen specialistische werkzaamheden.

Begin september werd de veilige en doorgaans rustige golfpolder opgeschrikt door het bericht dat Burggolf afscheid neemt van Heijmans de reden prijs. Heijmans Sport en Groen levert een goed kwalitatief hoogstaand product tegen een te hoe prijs. Is deze stap de eerste van een heuse prijzenoorlog in onze golfpolder of is het een storm een glas water?

Auteurs: Hein van Iersel, Broer de Boer

Even een stukje geschiedenis. In 1998 verscheen in dit vakblad een korte column van de directeur van het aannemingsbedrijf Groenewoud: Paul Sigtermans. Zijn stelling "golfbaanonderhoud is goedkoper en slimmer geregeld via een aannemer". De reacties op dit artikel waren vernietigend. Zowel greenkeepers als de gevestigde orde in de golfbranche waren eensluidend in hun mening: een serieuze baan verzorgt zijn eigen onderhoud. De trend was echter wel gezet. Inmiddels is zeker 50 procent van de banen in onderhoud bij een aannemer. Groenewoud heeft zelf overigens nooit geprofiteerd van deze nieuwe markt. Het bedrijf verwierf in korte tijd een groot aantal banen, maar ging kort daarna failliet.

De markt

De markt van golfbaanonderhoud wordt feitelijk bepaald door drie grote partijen: AHA de Man, Mourik Golf & Green en Heijmans Sport

en Groen. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere partijen die meer regionaal opereren. Naar nu blijkt gaat het onderhoud van de zeven relevante Burggolf banen verzorgd worden door de Hollandsche Greenkeeping Maatschappij een nieuw opgerichte aannemersbedrijf die daarmee gelijk één van de grotere landelijk opererende golfbaan-aannemers wordt.

Kwaliteit en prijs bij golfbaanonderhoud

Dit najaar kwam naar buiten dat het contract tussen Heijmans Sport & Groen en Burggolf werd opgezegd. De oorzaak was gelegen -aldus de woordvoeder van Burggolf - in onenigheid over de prijs. Over de kwaliteit van geleverde werk bestond geen discussie. Op dat moment was het volgens Jan Ouwerkerk niet bekend op welke manier het onderhoud van de Burggolf banen voortaan zou worden uitgevoerd. De redactie heeft bij een aantal marktpartijen de onder-

staande vragen neergelegd. Daarmee willen we u wat meer zicht geven over hetgeen er bij verschillende partijen over al dan niet uitbesteden wordt gedacht.

Redactionele vragen

De redactie heeft bij een aantal mensen uit verschillende de markt een aantal vragen voorgelegd Friso Verhoeve (AHA de Man), Albert Timmerman (Vos Ruinerwold, regionaal) Arie de Jong (hoofdgroenkeeper Golfbaan Amelisweerd), Lambert Veenstra (VAG en lid redactiecommissie) Stan Philipsen (manager Golfbaan Landgoed Bleijenbeek - greenkeepers in loondienst) vragen voorgelegd die betrekking op het al dan niet uitbesteden of het in eigen beheer houden van het golfbaanonderhoud, om meer zicht te krijgen hoe de 'markt' denkt over dit fenomeen.

Vraag 1

Blijkbaar kiest men tegenwoordig voor prijs, terwijl de kwaliteit er minder toe doet. Klopt dat?

Friso Verhoeve

Dit is afhankelijk van de golfbaan. Veel golfbanen kiezen er juist voor in deze tijd om te gaan investeren in baankwaliteit, terwijl andere golfbanen noodgedwongen moeten bezuinigen, en soms gaat dat ten koste van de kwaliteit.

Albert Timmerman

Kiezen voor de verhouding prijs/kwaliteit kun je uitsluitend doen als je weet wat een ieder te bieden heeft en waaraan je dat kunt afmeten. Met andere woorden hoe besteed ik mijn geld? Ook de ambitie van de baan geeft aan hoeveel geld men wil besteden. Uiteraard is ook de marktwerking daar debet aan.

Arië de Jong

Ik denk dat er golfbanen zijn die menen voor een dubbeltje op de eerste rij te kunnen zitten. Hoewel ze natuurlijk nooit op kwaliteit willen inleveren, komen ze zichzelf echt wel een keer tegen als ze het onderste uit de kan willen halen in de onderhandelingen.

Lambert Veenstra

Nee. Wat ik wel eens zie, is dat aannemers prijzen offeren waardoor de kwaliteit op lange termijn onder druk komt te staan. Lage prijzen worden dan vooral geoffereerd om een klus binnen te halen. Denk dus in het voortraject goed na wat je wilt laten doen en hoe dat uitgevoerd moet worden. Houdt daarbij vooral de lange termijn in gedachten; dat vergt deskundigheid bij een opdrachtgever.

Stan Philipsen

De golfbaan is voor mij *core business*. Dat zal op andere banen niet anders zijn. Het is belangrijk om met zo min mogelijk mensen en machines onderhoud te plegen. Dus het is gewoon een kwestie van kiezen op basis van prijs/kwaliteitverhouding zoals je dat op alle markten tegenkomt.

Vraag 2

Steeds meer Nederlandse golfbanen besteden het onderhoud uit. Welke achtergronden spelen daarbij een rol?

Friso Verhoeve
Aannemer AHA de Man

Naast de traditionele (en high end) topbanen zullen alleen de golfbaanexploitanten met meerdere banen in beheer het golfbaan onderhoud in eigen hand nemen of houden. De overige golfbanen zullen grotendeels besluiten tot *outsourcing* van het golfbaan onderhoud.

Albert Timmerman
Aannemer Vos
Ruinervold

Er zal in de toekomst zowel ruimte zijn voor eigen beheer als voor aannemers. Ambities en bestuurlijke mogelijkheden bieden de kansen voor de invulling hiervan. Bij Vos denken we dat over vijf jaar minimaal 50 tot 60% van het baanonderhoud uitbesteed is.

Arië de Jong
Hoofdgroenkeeper
Golfbaan Amelisweerd)

Ik denk dat het voor bepaalde golfbanen een soort statussymbool is om de greenkeeping te laten doen. Maar ik ben echter van mening dat het niet zoveel uitmaakt of er nu club 'eigen' greenkeepers rondlopen of die van een aannemer. De kwaliteit staat of valt met goede mensen van de aannemer of de greenkeepers die bij de club zelf in dienst zijn.

Lambert Veenstra
VAG en lid
redactiecommissie

Volgens mij gebeurt dat vooral omdat banen dan minder sores hebben met personeel en materieel. Daarnaast is het kennisniveau bij aannemers vaak groter vanwege een bredere ervaring die is opgedaan bij werkzaamheden op verschillende golfbanen.

Stan Philipsen
manager Golfbaan
Landgoed Bleijenbeek

Op een golfbaan heb je altijd sterke pieken en dalen in de arbeidsbezetting bij het onderhoud. Als er in een periode minder werkzaamheden zijn, zit je bij uitbesteding niet vast aan hoge loonkosten. Dankzij een jong team op Landgoed Bleijenbeek hebben wij de loonkosten onder controle; we zetten het team bijvoorbeeld winterdag ook in voor onderhoud van het bos.

Vraag 3

Reageer eens op de stelling: 'Met volledig uitbesteding bespaar je geld en je krijgt een stuk zekerheid in de vorm van constante kwaliteit terug.'

Friso Verhoeve

Aannemer
AHA de Man

Mee eens, het is continuïteit in beeld en kwaliteit voor een vaste prijs. Wij sluiten bij AHA de Man onderhoudscontracten af voor een periode van vijf jaar. Deze periode is gekozen om, indien van toepassing, de golfbaan naar het gewenste niveau te brengen en tevens om aan te tonen dat een behaald niveau gecontinueerd kan worden. Daarnaast neemt de aannemer grote investeringen over in het onderhoudsmaterieel. Onnodige en inefficiënte investeringen worden hierdoor voorkomen. Denk hierbij aan specialistisch materieel dat slechts voor korte periode beschikbaar moet zijn. Omdat het personeel bij de golfbaanaannemer in dienst is, hoeft de golfbaan zich ook geen zorgen te maken over zaken als salaris- en loonadministratie, uitval tijdens opleidingen, ziekten, wet Poortwachter, vakantie, atv, etc. Deze zaken besparen de golfbaan geld.

Albert Timmerman

Aannemer Vos
Ruinerwold

Geld besparen met uitbesteden doe je niet zomaar. Er moet voldoende volume zijn voor inzet van mens en materieel, uitwisseling van kennis en kunde. Goede ondernemers leveren kwaliteit, dit is een belangrijke motivatie voor continuïteit van het bedrijf.

Arie de Jong

Hoofdgroenkeeper
Golfbaan Amelisweerd

Dat kan! Maar....het blijft belangrijk welke mensen je op de werkvloer hebt. Een hoofdgroenkeeper van een aannemer, bijvoorbeeld binnen een vijfjarig contract, speelt hierin een belangrijke rol. Hij kan de klant het gevoel geven dat hij iets extra's biedt ten opzichte van onderhoud in eigen beheer. Dat biedt mogelijkheden om het aannemingsbedrijf voor langere tijd aan de golfbaan te binden. Maar er is nog wat anders aan de orde: het gesteggel over de duidelijke omschrijving van de werkzaamheden. Ik heb ook vele jaren bij een aannemer gewerkt en weet uit ervaring dat clubs te gemakkelijk denken dat iets is uitbesteed. Er zijn grijze gebieden dus, waar opeens een stelpost aan blijkt te hangen. Zoals bijvoorbeeld een verzuim om te omschrijven dat de groenkeepers winterdag - binnen het contract - snoeiwerkzaamheden verrichten.

Lambert Veenstra

VAG en lid
redactiecommissie

Wat besparing betreft is het maar net wat je afspreekt met de aannemer; denk hierbij vooral aan de kwaliteitdoelstellingen op lange termijn. Eigenlijk is het om het even wie het onderhoud doet. Een aannemer, met een hoger uurtarief, is flexibeler qua personeelsinzet. Anderzijds heb je bij eigen personeel met een lager uurtarief te maken, maar personeel staat wel het hele jaar op de loonlijst. Dat kan ook duur uitpakken. Kwaliteit is voor een grotendeels afhankelijk van de ambitie en het kennisniveau binnen de groenkeeping en het management.

Stan Philipsen

manager Golfbaan
Landgoed Bleijenbeek

Ik ben het ermee eens dat je minder kwijt bent personeel- en machinekosten bij uitbesteding van onderhoud. Een eigen groenkeepersploeg kan een stuk hogere kwaliteit leveren dan groenkeepers die van de aannemers een loonstrookje krijgen. Eigen mensen willen nog wel eens doorbuffelen met werk, maar personeel van derden zal dat minder gauw bereid toe zijn.

Vraag 4

Reageer eens op de stelling: 'Nederlandse groenkeepers zijn gemotiveerder en presteren beter dan buitenlandse collega's uit traditionele golflanden.'

Friso Verhoeve

Aannemer
AHA de Man

Oneens, dit zijn persoonlijke eigenschappen van mensen en dus per individu te bepalen.

Albert Timmerman

Aannemer Vos
Ruinerwold

Nederlandse groenkeepers hebben belang bij een goede job, dus zullen zeker gemotiveerd zijn.

Arie de Jong

Hoofdgroenkeeper
Golfbaan Amelisweerd

Ik denk dat dit op een gelijkwaardig niveau ligt, al zijn we als Nederlanders altijd geneigd onszelf wat op te hemelen. 't Is maar net wie je voor je hebt en dat hangt naar mijn gevoel er niet vanaf uit welk land je komt.

Lambert Veenstra

VAG en lid
redactiecommissie

Ik heb hier niet veel ervaringen mee, maar die stelling is niet terecht. Buitenlandse werknemers hebben erg veel motivatie om het goed te doen.

Stan Philipsen

manager Golfbaan
Landgoed Bleijenbeek

Geen mening over en geen ervaring mee, dus laat ik daar maar geen uitspraak over doen.

Vraag 5

Ben je het eens of oneens met de stelling: 'Keuze voor de laagste inschrijver gaat ten koste van de kwaliteit van het geleverde werk'.

Friso Verhoeve

Aannemer
AHA de Man

Daar ben ik het niet mee eens, indien er wordt geselecteerd op een combinatie van prijs en het plan van aanpak in het onderhoudsplan.

Albert Timmerman

Aannemer Vos
Ruinerwold

Kiezen voor de laagste prijs geeft aan dat de discussie over kwaliteit vooraf moet plaatsvinden door de aanbestedende dienst. Eén en ander vastgelegd in een goed bestek. Dit kan RAW- of een beeldbestek zijn. Als iedereen vooraf weet welke rechten en plichten men heeft, dan is een eerlijke beoordeling mogelijk op basis van criteria en de prijs.

Arie de Jong

Hoofdgroenkeeper
Golfbaan Amelisweerd)

Nee, oneens. Het gaat er in ons wereldje niet op om alleen te spreken over de laagste prijs. Als je kunt kiezen tussen een aannemingsbedrijf met veel of weinig materieel of een bedrijf met 10 of met 50 medewerkers, dan kies je waarschijnlijk voor de situatie waarbij je de minste risico's loopt.

Lambert Veenstra

VAG en lid
redactiecommissie

Bij een goed bestek hoeft dit absoluut niet zo te zijn. Van te voren heb je namelijk goed nagedacht over de (lange termijn) doelstellingen, de werkzaamheden en je programma van eisen. Je krijgt een gelijkwaardige inschrijving voor de werkzaamheden en dan kun je met een gerust hart voor de laagste prijs kiezen, zonder in te boeten op de kwaliteit. Belangrijk hierbij is wel een goede, vakkundige begeleiding/controler vanuit de club.

Stan Philipsen

manager Golfbaan
Landgoed Bleijenbeek

Eens! Bovendien geloof ik niet in waterdichte onderhoudscontracten. Hoe je het ook wendt of keert, een aannemer zal zijn winstmarge willen behalen en dat komt uit de grootste post: loonkosten. Op een golfbaan dienen zich altijd onvoorspelbare zaken aan. Bijvoorbeeld: vallen die extra werkzaamheden ten gevolge van wateroverlast nu wel of niet onder het contract? De natuur heb je nooit in de hand.

Vraag 6

Wie wint de concurrentiestrijd? Een eigen ploeg groenkeepers of een ploeg groenkeepers op de loonlijst van een aannemer....??

Friso Verhoeve

Aannemer
AHA de Man

Een ploeg groenkeepers kan prima concurreren indien goed georganiseerd, mits gefocust op de lange termijn.

Albert Timmerman

Aannemer Vos
Ruinerwold

Geen inhoudelijke reactie.

Arie de Jong

Hoofdgroenkeeper
Golfbaan Amelisweerd)

Ik ben van mening dat een goede groenkeepersploeg uitstekend kan concurreren met die van een aannemer. Ik kijk dan even naar de situatie op Amelisweerd, waar we de luxe hebben van een goed en uitgebreid machinepark. Wij doen met zijn allen nog wel eens iets extra's als dat qua weer en tijd uitkomt. Bij een aannemer zal dat misschien iets minder snel gebeuren naast hetgeen contractueel beschreven is. Maar let op: je hoort me absoluut niet zeggen dat een groenkeepersploeg van een aannemer minder betrokkenheid toont bij het onderhoud!

Lambert Veenstra

VAG en lid
redactiecommissie

Onderhoudskwaliteit is van zo veel aspecten afhankelijk, dat hier geen zinnig woord over te zeggen is. Denk hierbij aan bijvoorbeeld kennisniveau, personeelsbeleid in relatie tot motivatie, kennis en begeleiding vanuit club, etc

Stan Philipsen

manager Golfbaan
Landgoed Bleijenbeek

Ik ben van mening dat het opleidingsniveau hier een grote rol in speelt. Bij goede, vakbekwame mensen zal het denk ik niet veel uitmaken of het gaat om een groep eigen groenkeepers dan wel een groep groenkeepers in dienst van een aannemer.